

Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen kasautumista vähentävät toimenpiteet

Tausta

Sosiaali- ja terveysalalla tarvitaan korkeakoulutettua henkilöstöä, jolla on riittävän laaja-alainen perusosaaminen, mutta myös erikoistunutta osaamista. Väestön palvelutarpeessa tapahtuvat muutokset edellyttävät nykyistä joustavampaa työvoiman käyttöä, jotta hyvinvointialueilla on mahdollista suunnata työpanosta väestön tarpeen mukaan. Myös alalle kouluttautuneiden työssäolovuosia on pystyttävä lisäämään. Tämä voidaan tehdä mm. sujuvoittamalla korkeakoulutusten välisiä siirtymiä. Sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutusta tarkasteltiin kuluvalle hallituskaudella opetus- ja kulttuuriministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteisessä sosiaali- ja terveysalan korkeakoulutuksen kehittäminen –hankkeessa (SOTEKO). Työhön osallistuivat korkeakoulut, työmarkkinajärjestöt ja muita keskeisiä sidosryhmiä.

Päällekkäisiä, eli saman tason korkeakoulututkintoja suoritetaan erityisesti sosiaali- ja terveysalalla. Tämä johtuu pitkälti siitä, että alan kelpoisuusvaatimusten vuoksi toisiin tehtäviin siirtyminen edellyttää laillistusta, minkä edellytyksenä on yleensä uuden korkeakoulututkinnon suorittaminen. Kelpoisuusvaatimukset voivat olla säädöksiin perustuvia tai työnantajakohtaisesti asetettuja. Sosiaali- ja terveysalalla päällekkäinen koulutus liittyy erityisesti useampien ammattikorkeakoulututkintojen suorittamiseen (ammattikorkeakoulujen kaksoistutkinnot) ja pitkiin koulutuspolkuihin, joita syntyy, kun sosiaali- tai terveysalalla ammattikorkeakoulututkinnon suorittamisen jälkeen siirrytään yliopistokoulutukseen, jonka tavoitteena on sosiaalityöntekijän kelpoisuus (sosiaalihuollon ammattihenkilölaki) tai terveystieteen maisterin tutkinto (työnantajan asettama edellytys tietyissä tehtävissä). Siirtymiä voidaan osaltaan sujuvoittaa korkeakoulujen yhdessä sopimilla toimenpiteillä. Sosiaalityöntekijän yksityiskohtaiset kelpoisuusvaatimukset kuitenkin estävät koulutuspolun merkittävää lyhentämistä yliopistojen omilla päätöksillä.

SOTEKO –hanke esitti niin kutsuttujen kaksoistutkintojen, eli terveydenhoitajakoulutuksen (4 vuotta), ensihoitajakoulutuksen (4 vuotta) ja kätilökoulutuksen (4,5 vuotta) koulutusrakenteen uudistamista. Nämä koulutukset sisältävät myös sairaanhoitajakoulutuksen (3,5 vuotta). Merkittävä osa kaksoistutkintojen suorittajista on aiemmin suorittanut sairaanhoitajakoulutuksen. Niiden koulutusrakennetta ehdotettiin kehitettäväksi modulaarisesti siten, että ne olisivat jatkossa erilliseen sääntelyyn perustuvia koulutuksia, joiden suorittaminen edellyttäisi sairaanhoitajakoulutusta. Ensihoitajan, terveydenhoitajan ja kätilön ammattiin haluavat suorittaisivat jatkossa sairaanhoitajakoulutuksen ja lisäksi ao. ammatteihin johtavan säännellyn koulutuksen. Ensihoitaja- ja terveydenhoitajakoulutuksen laajuus olisi noin 1 vuosi ja kätilökoulutuksen laajuus noin 1,5 vuotta.

Tämä sujuvoittaisi koulutuspolkuja siten, että sairaanhoitajan, joka haluaa ensihoitajan, terveydenhoitajan tai kätilön tehtävään, ei tarvitsisi suorittaa uutta tutkintoa ja viedä aloituspaikkaa henkilöltä, jolla ei vielä ole korkeakoulututkintoa.

Esimerkiksi nuorille, vailla sairaanhoitajatutkintoa oleville, tarjottaisiin edelleen mahdollisuutta suorittaa ensihoitajan tai terveydenhoitajan koulutus nykyiseen tapaan yhdessä sairaanhoitajan tutkinnon kanssa, jolloin molemmat koulutukset suoritettaisiin samaan aikaan opetussisällöiltään integroituneessa koulutusohjelmassa. Ensihoitaja- ja terveydenhoitajakoulutuksen koulutuspuutokset eivät muuttuisi. Ammattipätevyysdirektiivin vaatimusten vuoksi kätilöt suorittaisivat jatkossa ensin sairaanhoitajakoulutuksen ja sen jälkeen kätilön ammattiin johtavan säännellyn koulutuksen. Ammattipätevyysdirektiivin vaatimusten ja suomalaisen sairaanhoitajatutkinnon laajuuden vuoksi kätilökoulutuksen pituus laajenee viiteen vuoteen.

Näkemyksiä tarvittavista toimenpiteistä

Vähennetään päällekkäistä korkeakoulutusta ja sujuvoitetaan terveydenhoitaja-, ensihoitaja- ja kätilökoulutusta hyödyntämällä modulaarista koulutusrakennetta. Em. koulutukset olisivat jatkossa erilliseen sääntelyyn perustuvia koulutuksia, jotka suoritettaisiin sairaanhoitajakoulutuksen lisäksi. Ensihoitaja- ja terveydenhoitajakoulutuksen laajuus olisi noin 1 vuosi ja kätilökoulutuksen laajuus noin 1,5 vuotta.